

บทที่ 5

การสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าด้านบุคลากรทางการบัญชีของ SMEs ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าด้านบุคลากรทางการบัญชี โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 300 ราย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าด้านบุคลากรทางการบัญชีของ SMEs ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สรุปผลได้ดังนี้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 300 ราย จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25 - 34 ปี จบการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นเจ้าของกิจการมากที่สุด ร้อยละ 43.3 และส่วนใหญ่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1 ล้านบาท ประกอบธุรกิจบริการ มีระยะเวลาในการประกอบธุรกิจระหว่าง 4 - 6 ปี และมีผู้ทำบัญชีเป็นสำนักงานบัญชี มากที่สุดถึงร้อยละ 69.0

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรทางการบัญชีในสถานประกอบการ

บุคลากรทางการบัญชีทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนระหว่าง 1 - 3 คน มีมากที่สุด มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25 - 34 ปี จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.3 อัตราค่าจ้างเฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนจะไม่เกิน 7,000 บาท อายุการทำงานในสถานประกอบการอยู่ในช่วงระหว่าง 1 - 2 ปี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางด้านบุคลากรทางการบัญชี

นโยบายการจัดหาบุคลากร

จากการศึกษาพบว่า ระดับของปัญหาต่อนโยบายการจัดหาบุคลากร อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ในเรื่องเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมตามตำแหน่งที่ว่างเข้ามาสมัคร โดยเสมอภาค ค่าเฉลี่ย 3.10 ให้โอกาสบุคลากรภายในองค์กรในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่ง ค่าเฉลี่ย 2.90 มีการประกาศรับสมัครให้ผู้สนใจทราบโดยทั่วกัน ค่าเฉลี่ย 2.86 เปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามาสมัครแม้ว่าคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ค่าเฉลี่ย 2.76 และจัดหาบุคลากรตามหลักความสามารถ ค่าเฉลี่ย 2.77

หากจำแนกตามลักษณะการจดทะเบียน ทุนจดทะเบียนและประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหาที่มีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล และมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 3 ล้านบาท มีระดับปัญหามากเหมือนกันในเรื่อง เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมตามตำแหน่งที่ว่างเข้ามาสมัครโดยเสมอภาค ส่วนหากจำแนกตามประเภทธุรกิจจะพบว่า SMEs ที่ประกอบธุรกิจการผลิตสินค้ามีระดับปัญหาน้อยในเรื่อง การเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามาสมัครแม้ว่าคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ และจัดหานุเคราะห์ตามหลักความสามารถ

การคัดเลือกบุคลากร

ระดับของปัญหาต่อการคัดเลือกบุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ค่าเฉลี่ย 3.71 และมีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง ค่าเฉลี่ย 3.63 มีระดับปัญหาในระดับมาก ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางมีดังนี้ มีความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ค่าเฉลี่ย 3.12 มีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางด้านบัญชี ค่าเฉลี่ย 2.95 มีความสามารถในการใช้เครื่องใช้สำนักงาน ค่าเฉลี่ย 2.82 มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ค่าเฉลี่ย 2.81 บุคลากรทางการบัญชีต้องการอัตราค่าจ้างที่สูง ค่าเฉลี่ย 2.79 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ค่าเฉลี่ย 2.73 และมีคุณวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี ค่าเฉลี่ย 2.67

หากจำแนกตามลักษณะการจดทะเบียน ทุนจดทะเบียนและประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหาที่มีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีระดับปัญหามากในเรื่องมีความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน จำแนกตามทุนจดทะเบียนพบว่า SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 3 ล้านบาท มีระดับปัญหามากในเรื่องมีความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน และ SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 4 ล้านบาทมีระดับปัญหาปานกลางในเรื่อง มีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง และหากจำแนกตามประเภทของธุรกิจพบว่า SMEs ที่ประกอบธุรกิจการผลิตสินค้า มีระดับปัญหาปานกลางเรื่อง มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ มีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง ส่วนปัญหาที่มีระดับปัญหาน้อยมีดังนี้ มีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางด้านบัญชี มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี และมีคุณวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี

การจัดสรรบุคลากรทางการบัญชีให้เหมาะสมกับงาน

ระดับของปัญหาต่อการจัดสรรบุคลากรทางการบัญชีให้เหมาะสมกับงาน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด คือ กำหนดรายละเอียดและขอบเขตงานค่าเฉลี่ย 2.97 กำหนดตำแหน่งงานให้เพียงพอกับปริมาณงานค่าเฉลี่ย 2.8 การประเมินผลประสิทธิภาพการทำงานค่าเฉลี่ย 2.76 ให้

ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถค่าเฉลี่ย 2.75 ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายค่าเฉลี่ย 2.74 การทำงานเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดค่าเฉลี่ย 2.70 การสับเปลี่ยนตำแหน่งงานค่าเฉลี่ย 2.60 และการให้รับผิดชอบงานอื่นที่ไม่ใช่งานด้านบัญชีค่าเฉลี่ย 2.59

หากจำแนกตามลักษณะการจดทะเบียน ทุนจดทะเบียนและประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหามีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีระดับปัญหามากในเรื่อง การให้รับผิดชอบงานอื่นที่ไม่ใช่งานด้านบัญชี ด้านทุนจดทะเบียนพบว่า SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 4 ล้านบาทมีระดับปัญหาน้อย ในเรื่องให้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถ และการสับเปลี่ยนตำแหน่งงาน และประเภทของธุรกิจพบว่า SMEs ที่ประกอบธุรกิจการผลิตสินค้าที่มีระดับของปัญหาน้อยในเรื่องให้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถ การสับเปลี่ยนตำแหน่งงาน การให้รับผิดชอบงานอื่นที่ไม่ใช่งานด้านบัญชี การประเมินผลประสิทธิภาพการทำงาน ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และการทำงานเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

การพัฒนาความรู้ความสามารถ

ระดับของปัญหาต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนา ค่าเฉลี่ย 3.04 การฝึกอบรมด้านภาษีอากรค่าเฉลี่ย 2.96 การปรับตัวให้เข้ากับงานค่าเฉลี่ย 2.94 ความสะดวกในการส่งพนักงานไปอบรมนอกสถานที่ค่าเฉลี่ย 2.92 การเรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมายค่าเฉลี่ย 2.82 การเรียนรู้และเข้าใจระบบงานของกิจการค่าเฉลี่ย 2.80 ความสนใจติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับกฎหมายบัญชีค่าเฉลี่ย 2.77 การฝึกอบรมด้านภาษีอากร ค่าเฉลี่ย 2.69 การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีใหม่ๆค่าเฉลี่ย 2.62 และอุปกรณ์การทำงานล้ำสมัย ขาดการบำรุงรักษา ค่าเฉลี่ย 2.60

หากจำแนกตามลักษณะการจดทะเบียน ทุนจดทะเบียนและประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหามีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลมีระดับปัญหามากเรื่องค่าใช้จ่ายในการอบรมและสัมมนา ด้านทุนจดทะเบียนพบว่า SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 4 ล้านบาท มีระดับปัญหาน้อยในเรื่องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ และด้านประเภทของธุรกิจพบว่า SMEs ที่ประกอบธุรกิจการผลิตสินค้า มีระดับปัญหาน้อย ในเรื่องการเรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมาย การฝึกอบรมด้านการบัญชี การฝึกอบรมด้านภาษีอากร การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความสนใจติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับกฎหมายบัญชี และอุปกรณ์การทำงานล้ำสมัยขาดการบำรุงรักษา

การสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาบุคลากร

ระดับของปัญหาต่อการสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นปัญหาเรื่องพนักงานมีการเข้าออกบ่อยจะอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.53 ส่วนปัญหาในระดับปานกลางมีดังนี้ การปรับอัตราค่าจ้างค่าเฉลี่ย 3.19 การให้สวัสดิการค่าเฉลี่ย 2.98 การให้ความสำคัญต่อวิชาชีพบัญชีมีค่าเฉลี่ย 2.95 การให้ความสำคัญต่อบุคลากรการบัญชีค่าเฉลี่ย 2.83 การให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการทำงานค่าเฉลี่ย 2.68 การให้รางวัลหรือผลตอบแทนเมื่อมีผลงานที่ดีค่าเฉลี่ย 2.63 พนักงานมีไม่เพียงพอกับปริมาณงานค่าเฉลี่ย 2.55 และการทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัดค่าเฉลี่ย 2.50

หากจำแนกตามลักษณะการจดทะเบียน ทุนจดทะเบียนและประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหามีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีระดับปัญหามากในเรื่อง การปรับอัตราค่าจ้าง บริษัทจำกัดมีระดับปัญหาน้อยในเรื่อง การทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด ด้านทุนจดทะเบียนพบว่า SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1 ล้านบาทมีระดับปัญหาปานกลาง ในเรื่อง พนักงานมีการเข้าออกบ่อย ปัญหาระดับน้อยในเรื่อง การทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 2 ล้านบาท มีระดับปัญหาน้อยในเรื่อง พนักงานมีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน และการทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด SMEs ที่ประกอบธุรกิจการผลิตสินค้า มีระดับปัญหาปานกลางในเรื่อง พนักงานมีการเข้าออกบ่อย และระดับน้อยในเรื่อง การให้ความสำคัญต่อวิชาชีพบัญชี การให้ความสำคัญต่อบุคลากรทางการบัญชี การให้สวัสดิการ การให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการทำงาน การให้รางวัลหรือผลตอบแทนเมื่อมีผลงานที่ดี พนักงานมีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน และการทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด ธุรกิจการบริการ มีระดับปัญหาน้อยในเรื่องการทำงานภายใต้ความกดดันเนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด

การพัฒนาสังคมภายในกิจการ

ระดับของปัญหาต่อการพัฒนาสังคมภายในกิจการอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น การให้ความร่วมมือในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 2.64 สำหรับปัญหาในระดับน้อยมีดังนี้ การเอาใจเอาเปรียบค่าเฉลี่ย 1.93 การขัดแย้งในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 1.92 การทะเลาะวิวาท ค่าเฉลี่ย 1.81 และการทุจริตค่าเฉลี่ย 1.69

หากจำแนกตามประเภทของธุรกิจ พบว่าระดับของปัญหามีความแตกต่างดังนี้ SMEs ที่ประกอบธุรกิจการบริการ และการค้าส่งและค้าปลีก มีระดับปัญหาปานกลาง ในเรื่องการให้ความร่วมมือในการทำงาน ส่วนธุรกิจการผลิตสินค้ามีระดับปัญหาน้อยที่สุดในเรื่องการทุจริต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีของ SMEs ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. SMEs ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็กจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด มีทุนจดทะเบียน ไม่เกิน 1 ล้านบาท ประกอบธุรกิจบริการ ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจระหว่าง 4 – 6 ปี

2. บุคลากรทางการบัญชีส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25 – 34 ปี จบการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สอดคล้องกับการค้นคว้าอิสระของ ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) และมีบุคลากรทางการบัญชีที่จบการศึกษาวุฒิอื่นที่ไม่ใช่การบัญชีมากรองลงมาจากวุฒิ ปวส. บุคลากรทางการบัญชีส่วนใหญ่ได้รับอัตราค่าจ้างเดือนละไม่เกิน 7,000 บาท และมีอายุการทำงาน ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 1-2 ปี

3. SMEs ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีในระดับปานกลาง ยกเว้น ปัญหา ในระดับมาก ด้านการคัดเลือกบุคลากร ในเรื่องความรู้ความสามารถด้านภาษีอากร และ ประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรงของบุคลากรทางการบัญชี และด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และการรักษาบุคลากร ในเรื่องพนักงานมีการเข้าออกบ่อย แต่มีปัญหาในระดับน้อย ด้านการพัฒนา สังคมภายในกิจการในเรื่องการทะเลาะวิวาท การเอารัศเอาเปรียบ การขัดแย้งในการทำงาน การทุจริต

4. SMEs ที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ และการค้า ส่งและค้าปลีก ส่วนใหญ่ประสบปัญหาบุคลากรทางการบัญชีในระดับมาก ด้านการคัดเลือก บุคลากร ในเรื่องความรู้ความสามารถทางด้านภาษีอากร และประสบการณ์หรือความชำนาญ โดยตรงของบุคลากรทางการบัญชี เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่มีอายุน้อย จบการศึกษาในระดับ ปวส. รวมถึงบุคลากรทางการบัญชีที่ไม่ได้มีวุฒิทางการบัญชี จึงขาดความรู้ความชำนาญในการ ทำงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาบุคลากร ในเรื่องพนักงานมี การเข้าออกบ่อย ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุการทำงานเพียง 1 – 2 ปี สาเหตุหนึ่งเกิดจาก SMEs จ่ายอัตรา ค่าจ้างไม่เกินเดือนละ 7,000 บาท แต่สำหรับธุรกิจการผลิตสินค้ากลับมีปัญหาระดับปานกลาง ด้าน การคัดเลือกบุคลากร และปัญหาระดับน้อย ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาบุคลากร

5. จากปัญหาในด้านการคัดเลือกบุคลากร เรื่องมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษีอากร มีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง ทำให้ SMEs ส่วนใหญ่เลือกจะใช้บริการจากสำนักงาน บัญชีให้เป็นผู้ทำบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความ ชำนาญในการจัดทำบัญชี ภาษีอากร และงบการเงินที่ถูกต้อง สามารถให้คำปรึกษาด้านภาษีอากร ที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงการเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่มทางภาษีอากร สอดคล้องกับการค้นคว้าอิสระของ อัญชญา เหมวงศ์กุล (2545)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พบว่า SMEs ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีในระดับมากในด้านการคัดเลือกบุคลากร เรื่องขาดความรู้ความสามารถด้านภาษีอากร และประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง ผู้บริหารของ SMEs ควรให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวและควรคัดเลือกบุคลากรทางการบัญชีที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์หรือความชำนาญโดยตรง เพื่อให้ได้บุคลากรทางการบัญชีที่มีความรู้เฉพาะทางมาปฏิบัติงานด้านบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร บัญชีภาษีอากร และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของ SMEs ได้มากกว่าการใช้บริการของสำนักงานบัญชี และยังเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 อีกด้วย แต่การที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพมา SMEs ก็ต้องจ่ายอัตราค่าจ้างหรือผลตอบแทนในอัตราที่สูงให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการบัญชี

ในด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการรักษาบุคลากร เรื่องพนักงานมีการเข้าออกบ่อย ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีระดับปัญหามาก SMEs ควรจัดให้มีการปรับอัตราค่าจ้าง สวัสดิการที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการบัญชีให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร

ส่วนบุคลากรทางการบัญชี ก็ควรหมั่นฝึกฝนและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ เพิ่มศักยภาพ และประสบการณ์ในวิชาชีพบัญชีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางด้านบัญชีโดยการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหาความรู้ทางการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานต่อไป